

Методичні рекомендації
Семінару-практикуму для практичних психологів та соціальних педагогів

**«Особливості психологічного супроводу
до профільної підготовки та профільного навчання»**

Підготували
Левчук С.С. методист
Сквирського РМК
Хронюк І.Є. практичний
психолог Сквирського ліцею

Головною метою школи є підготовка учня до виходу в самостійне життя після закінчення школи.

Профільне навчання і допрофільна підготовка – дві складові одного процесу: самовизначення особистості у виборі напрямку освіти й професійної діяльності.

Згідно концепції профільного навчання у старшій школі створення психологічного супроводження навчального процесу в 8–9, 10–12 класах здійснюється з метою – оцінки комплексу індивідуальних особливостей підлітка з погляду його готовності до успішного навчання за певним профілем, усвідомлення учнем себе як суб'єкта вибору профілю навчання, попередження дезадаптації в умовах виникнення навчальних труднощів і стресів, пов'язаних із спілкуванням у новому колективі

Психолого-педагогічний супровід профільних класів ділиться на три етапи: підготовчий етап (8-9 клас), адаптаційний (10 клас) і заключний (11-12 клас).

Головними завданнями підготовчого етапу визначено:

- виявлення інтересів, нахилів та здібностей учнів;
- надання психологічної допомоги під час набуття учнями знань про життєві, соціальні цінності;
- сприяння розвитку широкого спектра пізнавальних та професійних інтересів, вмінню орієнтуватися у світі професій.

Головними завданнями адаптаційного етапу є:

- вивчення рівня адаптації учнів;
- надання психологічної допомоги під час подолання дезадаптації старшокласників.

Головними завданнями заключного етапу психологічного супроводу профільного навчання є:

- активізація спрямованості на самопізнання;
- формування вміння зіставляти свої здібності, знання, інтереси з вимогами до професій;
- сприяння власній активності учня як основі професійного самовизначення.

Структура психологічного супроводу навчально-виховного процесу передбачає психолого-методичний супровід педагогічних працівників, психологічний супровід батьківської громадськості та дітей. Психологічний супровід в тому числі допрофільного та профільного навчання в закладах освіти здійснюється за такими напрямками:

- психодіагностичний;
- профконсультаційний;
- корекційно-розвивальний;
- просвітницький.

Психодіагностика допрофільного навчання спрямована на виявлення здібностей дитини які домінують, своєчасно визначаються інтереси, нахили.

Психодіагностика профільного навчання спрямована на визначення психофізіологічної, інтелектуальної, характерологічної, комунікативної, рефлексивної, мотиваційної готовності учня до вибору майбутньої професії. Акцент робиться на те, що учень на цьому етапі має САМ стати повноцінним ініціатором і організатором свого професійного визначення.

Профконсультація – це система психолого-педагогічного вивчення особистості для надання їй допомоги у виборі такої професії, у якій найповніше реалізувалися й розвивалися б її здібності.

Консультування учнів проводиться з метою :

- психологічного аналізу особистості учня;
- зіставлення психологічної структури його особистості з вимогами певної професії;
- визначення шляхів подальшого розвитку особистості і способів цілеспрямованої допомоги у цьому.

У результаті профконсультації батьки і старшокласники отримують відповідь на запитання: «Чи правильно обраний профіль навчання?», «Чи зможе дитина опанувати цей профіль?», «Яких психологічних умов слід дотримуватись для ефективного профільного навчання?», «Чи не зашкодить це здоров'ю дитини?» разом з цим в учнів виробляється зацікавленість у реалізації особистісного потенціалу, формується мотивація вибору, надається підтримка в самовизначенні.

Консультування учителів здійснюється з метою:

- ознайомлення з потребами й інтересами старшокласників для врахування цього у навчально-виховній діяльності;
- планування шкільних цільових заходів із профорієнтаційної роботи.

Психокорекційна робота передбачає поступовий психолого-педагогічний аналіз характерних особливостей учнів; корекційні та розвивальні заняття у групах у вигляді тренінгів, профорієнтаційних ігор, занять із елементами бесіди, дискусії, рольової гри. Це дає змогу розвивати комунікативні навички та навички самоорганізації, розвивати мотивацію до самовизначення, формувати в учнів уміння зіставляти власні здібності з вимогами конкретної професії та передбачити можливості подальшого професійного шляху, тощо.

Психологічна просвіта старшокласників передбачає:

- ознайомлення з потребами регіону у певних типах спеціалістів та сферах професійної діяльності;
- ознайомлення старшокласників з вимогами різних типів професій до індивідуально-психологічних особливостей людини;
- проведення практичних занять зі старшокласниками.

Психологічна просвіта батьків і педагогів проводиться з метою висвітлення актуальних проблем учнів і те, яку допомогу дорослі можуть надати підліткам.

Отже система роботи зі сприяння професійному самовизначенню старшокласників допомагає учням підвищити власний рівень професійної зрілості, тобто здатності зробити самостійний професійний вибір, використовуючи при цьому:

- власні ресурси та отриману інформацію;
- зрілість інтересів;
- незалежність від обставин та інших людей;
- реалізм професійних переваг;
- відповідність між уподобаннями та здібностями.

Успішність вибору і засвоєння профілю навчання залежить від зміни ставлення учня до профільного навчання, його переходу від об'єктної до суб'єктної позиції, тобто позиції, за якої учень стає повноцінним ініціатором, організатором, суб'єктом своєї навчальної діяльності і поведінки.